

PRZYRODA NA SZALI

Nowy rezerwat przyrody

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku 12 kwietnia 2016 r. uznał nowy rezerwat przyrody Mechowisko Krąg, położony nad jeziorem Krąg w gminie Stara Kiszewa (pow. Kościerzyna). Niewielki rezerwat o powierzchni 3,81 ha obejmuje zatokę jeziora i fragment torfowiska alkalicznego z cenną roślinnością mechowiskową. Rezerwat objął grunty Skarbu Państwa w zarządzie marszałka województwa. Większa część tego torfowiska, m. in. z unikatową populacją skalnicy torfowiskowej *Saxifraga hirculus*, pozostała jednak poza rezerwatem, ponieważ stanowi własność prywatną, właściciele gruntów nie zgodzili się na rezerwat, a RDOŚ nie zdecydował się na przeprowadzenie procedury wywłaszczenia, którą w takiej sytuacji przewiduje art. 7 ust 2 ustawy o ochronie przyrody. Wokół rezerwatu utworzono otu-

Odwołanie PROP

W dniu 10 maja 2016 r. 32 spośród 39 dotychczasowych członków Państwowej Rady Ochrony Przyrody otrzymało drogą e-

linię o powierzchni 17 ha, w której znalazło się m. in. całe torfowisko.

Jak uzasadnia RDOŚ, „mimo braku możliwości objęcia ochroną w formie rezerwatu całości ekosystemu, uznano za celowe powołanie rezerwatu ze względu na wybitne walory tego obiektu (unikatowe w skali kraju), jak również konieczność prowadzenia ochrony czynnej”.

Całe jezioro Krąg wraz z otoczeniem, w tym z całym cennym torfowiskiem alkalicznym, chronione jest także jako obszar Natura 2000 Jezioro Krąg PLH22070, o powierzchni 424 ha.

Wniosek o uznanie rezerwatu Mechowisko Krąg złożył Klub Przyrodników, który realizuje też w obiekcie ochronę czynną w ramach swojego przedsięwzięcia ochrony torfowisk alkalicznych, finansowanego z LIFE. Wcześniej, w ramach wspólnych działań na rzecz ochrony torfowisk alkalicznych, RDOŚ w Gdańsku uznał już trzy rezerwaty: Mechowisko Radość, Kruszynki i Mechowiska Sulęczyńskie.

mailową list Ministra Środowiska z informacją o odwołaniu ze składu PROP. Odwołania otrzymali m.in. dotychczasowy przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady oraz przewodniczący 7 spośród 8 komisji tematycznych. Siedmiu dotychczasowych człon-

ków oraz 22 nowe osoby otrzymały tego samego dnia zaproszenie na posiedzenie Rady, zwołane przez Głównego Konserwatora Przyrody (z naruszeniem Regulaminu PROP) na dzień 16 maja 2016 r.

Na przewodniczącą Rady wybrano Wandę Olech-Piasecką, na wiceprzewodniczących -

Zbigniewa Mirka oraz Jacka Hilszczańskiego.

Ministerstwo Środowiska opublikowało informację w tej sprawie oraz komunikat o nowym składzie PROP, który jednak okazał się nieprawdziwy, ponieważ dwie z wymienionych w nim osób nie przyjęły zaproszenia do nowego składu.

Najpilniejsze wyzwania ochrony przyrody w Polsce wg odwołanej PROP

W swoim poprzednim składzie, przed odwołaniem, Państwowa Rada Ochrony Przyrody przedstawiła listę 10 najpilniejszych wyzwań, przed którymi stała polska ochrona przyrody wiosną 2016 roku – wymagających zdaniem Rady szczególnej uwagi oraz pilnego skoncentrowania sił i środków, aby uniknąć lub ograniczyć bardzo poważne straty przyrodnicze, które mogą z nich wynikać.

1. Brak lub bardzo nieskuteczna egzekucja prawa ochrony przyrody.
2. Gospodarowanie wodami, zwłaszcza rzekami, często realizowane jest w sprzeczności z zasadami i potrzebami ochrony przyrody i racjonalnego wydatkowania środków publicznych.
3. Brak realnie, skutecznie działających, uporządkowanych zasad gospodarki przestrzennej, uwzględniającej potrzeby ochrony krajobrazu przyrodniczego.
4. Niekorzystne dla ochrony przyrody przekształcenia w gospodarce rolnej.
5. Niska skuteczność lub iluzoryczność wpływu ocen oddziaływania na środo-

wisko na rzeczywistą ochronę przyrody.

6. Niedostatek i niedocenywanie ścisłej i biernej ochrony przyrody.
7. Konfliktogenne przepisy, blokujące powiększanie i tworzenie parków narodowych.
8. Niedostatki systemu finansowania działań zakresu ochrony przyrody.
9. Brak wystarczających i aktualizowanych danych o różnorodności biologicznej i walorach krajobrazowo-przyrodniczych Polski, w posiadaniu organów ochrony przyrody.
10. Zły stan wiedzy przyrodniczej społeczeństwa i coraz powszechniejszy negatywny stosunek do ochrony przyrody.

Niezależnie od listy 10 priorytetów, PROP zwraca uwagę na niepokojący wzrost skali dalszych problemów:

- a) brak pewności niezależności organów ochrony przyrody od lobby gospodarczego i aktualnych interesów politycznych;
- b) zbyt silnie, pozamerytoryczne oddziaływanie lobby łowieckiego na wiele działań w zakresie ochrony przyrody;
- c) zbyt silnie, pozamerytoryczne oddziaływanie lobby łowieckiego na wiele działań w zakresie ochrony przyrody;
- d) słaba, pogarszająca się jakość planowania ochrony przyrody, wynikająca z:
 - braku dostatecznej weryfikacji przygotowania merytorycznego i doświadczenia podmiotów sporządzających projekty

dokumentów ochronnych i wybierania ich wykonawców głównie na podstawie kryterium ceny,
- niechęci organów ochrony przyrody (wynikającej z problemów opisanych w innych punktach) do wprowadzania do planów ochrony lub zadań ochronnych zapisów nakładających na nie obowiązek prowadzenia działań ochrony czynnej oraz wprowadzających ograniczenia w stosunku do gospodarczego wykorzystywania obszarów;

Dla WZMiUW pracy (i pieniędzy) nie zabraknie nigdy

W konsultowanym niedawno ponownie projekcie aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami dorzecza Wisły, na liście ponad 500 proponowanych odstępstw od wymogu osiągnięcia celu środowiskowego dla wód, pożądanych w imię nadrzędnych interesów publicznych, znalazło się m. in. zamierzenie budowy piętrzeń na rzecze Lejkowska Struga w województwie warmińsko-mazurskim. Inwestorem ma być WZMiUW w Olsztynie.

Interesujące jest przedstawione uzasadnienie nadrzędnego interesu publicznego: potrzeba budowy piętrzeń wynika z faktu nadmiernego przesuszenia gruntów użytkowanych rolniczo, a to przesuszenie – jak przedstawiono w uzasadnieniu – wynika z wcześniejszego zrealizowania, w latach 2014-2015, przez ten sam WZMiUW, przedsięwzięcia „Odtworzenie – kształtowanie przekroju podłużnego i poprzecznego oraz układu poziomego koryta rzeki Struga Lejkowska w

- e) brak regulacji dostosowujących polskie prawo do nowych przepisów UE w sprawie obcych gatunków inwazyjnych oraz brak rezerwacji środków na wynikające z tych przepisów działania;
- f) nieracjonalne i niekonsekwentne regulacje dotyczące przepisów ustalających sankcje za czyny zabronione w stosunku do przyrody znacząco utrudniające egzekwowanie prawa w dziedzinie ochrony przyrody.

km 6+500 – 16+500, gm. Wielbark, woj. warmińsko – mazurskie”. W wyniku wykonanej regulacji i pogłębienia rzeki, obecnie (wg samego WZMiUW): „wymieniony odcinek charakteryzuje się mocno przegłębionym korytem, a z tego powodu użytki zielone położone w dolinie rzeki ulegają nadmiernemu przesuszeniu. Są to głównie grunty torfowe i torfowo-mineralne, bardzo wrażliwe na przesuszenie, mające negatywny wpływ na świat roślinny i zwierzęcy. Do trzykilometrowego odcinka rzeki przylega około 150 ha użytków zielonych, które w przypadku braku budowli ulegać będą dalszemu przesuszeniu. Grunty te należą do około 12 gospodarstw rolnych. Tereny rolne w gminie Wielbark zajmują 35% powierzchni z czego 65% to trwale użytki zielone. 57% mieszkańców gminy pracuje w rolnictwie. Bezrobocie wynosi tu 14%”.

Jak ustalił Klub Przyrodników, regulacja Lejkowskiej Strugi w latach 2014-2015 została sfinansowana ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w ramach „Poprawy gospodarowania rolniczymi zasobami wodnymi”. Przedsięwzięcie zrealizowano w majestacie prawa: RDOŚ w Olsztynie wydał opinię o braku potrzeby oceny oddziaływania na środowisko, a wójt gminy Wielbark – decyzyjnie środowiskową bez oceny.

Kosmiczny program budowy dróg wodnych programem rządu

W dniu 14 czerwca 2016 r. rząd przyjął założenia do „planu rozwoju śródlądowych dróg wodnych”:

- Rząd zakłada m. in.:
- budowę kaskad stopni wodnych na Wiśle (od Włocławka do Gdańska) i na Odrze;
 - budowę stopni wodnych w Niepołomicach i Podwalu;
 - doprowadzenie Odry do tzw. Va klasy żeglowności (co wymaga zmiany prze-

- biegu rzeki i przebudowania wszystkich mostów);
- przekształcenie budowanego suchego zbiornika Racibórz Dolny w „zbiornik wielofunkcyjny”;
- budowę drogi wodnej Warszawa-Brześć;
- budowę kanału Odra-Dunaj;
- rozbudowę drogi wodnej Notecią.

Inwestycje mają kosztować 75 mld zł. I to jest wreszcie „miś na miarę naszych możliwości”. Nauki prezesa Ochódzkiego nie poszły w las. Gdyby Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy chciała zgromadzić tę sumę na wspierane przez siebie cele, musiałyby „grać” 1200 lat. I będzie musiała, bo budżet Państwa ma inne priorytety.

Stacja Klubu Przyrodników w Owczarach zaprasza na kolejny warsztat łąkowy, pt. NASIONA – 29-31 lipca 2016

Na tym warsztacie - podobnie jak na majowym - będziemy rozpoznawać rośliny łąkowe i murawowe, rzadkie i pospolite. Tym razem zwrócimy jednak szczególną uwagę na nasiona - po co je zbierać, kiedy zbierać i jak? Pokażemy i wypróbujemy kilka technik zbierania, porozmawiamy o odtwarzaniu łąk, ogródkach chwastów, kolorowych alternatywach dla trawników. Zbierzemy nasiona, z których stworzymy mieszankę do wysiania na jesiennym warsztacie, a może też do zabrania ze sobą i wysiania we własnym ogrodzie - zależy od tego, ile uda nam się zebrać :-)

Warsztat obejmie też zastosowanie wybranych gatunków w kuchni, medycynie naturalnej czy kosmetyce.

Zgłoszenia na warsztat przyjmujemy mailowo (do 20.07.2016r.): owczary@kp.org.pl, koszt udziału 150,00 zł (w cenie także 2 noclegi w Stacji Terenowej w Owczarach, wyżywienie we własnym zakresie).